

Věc na prahu

Howard Phillips Lovecraft

Nemohu sice popřít, že jsem prohnal svému nejlepšímu příteli hlavou šest kulek, ale přesto doufám, že touto výpovědí dokážu, že nejsem vrah. Nejprve si všichni reknou, že jsem zešilel -že jsem šilenejší než muž, kterého jsem zastrelil v cele arkham-ského sanatoria. Pak nekteří moji ctenáři zváží všechna tvrzení, srovnají je se známými fakty a reknou si, že jsem ani nemohl jinak, poté co jsem stanul tváří v tvář tomu hrůznému dukazu - té věci na prahu dveří.

Do té doby jsem i já považoval desuplné příběhy, v nichž jsem účinkoval, za pouhé šílenství. Ještě teď se sám sebe ptám, zda jsem se nemýlil - či zda prece jen nejsem blázen. Nevím -i jiní však mohou vyprávět o Edwardovi a Asenath Derbyových podivné věci, a dokonce ani chladnokrevní policisté si s objasněním té poslední desivé návštěvy nevedí rady. Pokusili se vymyslet chabou teorií o příšerném žertu či výhružkách ze strany propuštěného služebnictva, i když v hloubi srdce cítí, že pravda je nekonecne strašnější a neuveritelnější.

A proto tvrdím, že jsem Edwarda Derbyho nezabil. Spíše jsem ho pomstil a zbavil tím Zemi desu, jehož pretrvávání by mohlo napáchat nevýslovné zlociny na celém lidstvu. Hned vedle cest, po nichž dennodenne chodíme, se nacházejí černé zóny stínu a obcas se přihodí, že nekteřá zlovlná duše si k nám prorazí cestu. Když se tak stane, clovek, který ví, oc beží, musí zasáhnout, aniž predem zváží dusledky.

Znal jsem Edwarda Pickmana Derbyho po celý jeho život. Prestože byl o osm let mladší než já, byl tak vyspělý, že jsme si od chvíle, kdy mu bylo osm a mne šestnáct, výborne rozumeli.

Byl to nejfenomenálnější malý ucenec, jakého jsem kdy poznal; v sedmi letech psal ponuré, fantastické a téměř morbidní verše, jež uvádely v úžas jeho vychovatele. Edwardova predcasná vyspelost byla snad zpusobena tím, že ho vychovávali soukrome a v ústraní, jako ve vaticce. Byl to jedinácek slabé telesné konstitute, což silne znepokojovalo jeho milující rodice a melo za následek, že si jej k sobe pevne pripoutali. Nesmel nikdy ven bez doprovodu chovy a málokdy mel příležitost jen tak si pohrát s jinými detmi. To vše nepochybne zpusobilo, že chlapec vedl podivný, tajnustkářský vnitřní život a jedinou cestou ke svobode mu byla vlastní predstavivost.

Edwardova mladická ucenost byla zkrátka úžasná a prapodivná; prestože jsem byl starší, jeho obratne psané literární práce mne upoutávaly. V té dobe jsem mel sklon k umení ponekud bizarního rázu a v tomto dítěti jsem objevil výjimecne spríženého ducha. V pozadí naší spolecné lásky ke stínům a zázrakum stálo bezpochyby starobylé, polorozpadlé a ponekud hrůzostrašné mesto, v nemž jsme žili - zacarovaný, prokletý a povestmi opredený Arkham, jehož stísnené, provešené mansardové strechy a rozpadající se georgiánské balustrády se po staletí krcí podél temne hucícího Miskatonicu.

Jak plynul cas, zacal jsem se zabývat architekturou a vzdal se zámeru ilustrovat knihu Edwardových démonických básní. Naše přátelství tím nicméne nijak neutrpelo. Podivný génius mladého Derbyho se pozoruhodne rozvíjel, a když mu bylo osmnáct let, jeho sebrané hrůzostrašné básne, vydané pod názvem Azathoth a jiné hruzy, zpusobily skutecnou senzaci. Stal se protejškem smutne proslulého baudelairovského básníka Justina Geoffreya, autora Lidí z monolitu, který roku 1926, poté, co navštívil jednu neblaze proslulou uherskou vesnici, zemrel v záchvatech revu v blázinci.

Avšak pokud šlo o sebeduveru a praktické záležitosti, Derby byl ve vývoji velice zpožděn, neboť si žil jako v bavlnce. Zdraví se mu upevnilo, avšak prepecliví rodiče neprestávali podporovat jeho detinskou nesamostatnost, takže Edward nikdy sám necestoval, samostatně se nerozhodoval ani na sebe nebral odpovědnost. Brzy bylo zřejmé, že nebude schopen prosadit se na obchodním či pracovním kolbišti, ale rodinné jmení bylo tak rozsáhlé, že to nebyla žádná tragédie. Dorustal do mužných let

a stále si uchovával klamné chlapecké vzezření. Byl plavovlasý a modrooký, s jemnou pletí dítěte; jeho pokusy nechat si narůst knír byly skoro nepostrehnutelné. Mel mekký a jemný hlas a vzhledem ke své životní nezkušenosti vypadal spíše jako baculatý jinoch než jako obězní, předčasné vyspělý mladý muž. Byl dost vysoký a měl hezkou tvář, takže by z něho mohl být pozoruhodný elegant, kdyby se ze stydlivosti nedržel v ústraní a pouze u studií.

Rodiče s ním každé léto jezdili do ciziny a Edward si velice rychle osvojil vnější aspekty evropského myšlení a vyjadrování. Jeho poetický talent jej vedl čím dál více k dekadenci a částečně se v něm probudily i jiné umelecké sklony a tužby. Vedli jsme tehdy spolu sáhodlouhé debaty. Ukončil jsem studia na Harvardově univerzitě, praktikoval u jednoho architekta v Bostonu, oženil jsem se a nakonec se vrátil do Arkhamu, abych začal provozovat své povolání. Usadil jsem se v rodinném sídle v Salton-stall Street, neboť můj otec se ze zdravotních důvodů přestěhoval na Floridu. Edward mne téměř každý večer navštěvoval, takže jsem ho začal považovat za člena domácnosti. Zvonil či klepal charakteristickým způsobem, jenž se časem stal zakódovaným signálem, takže jsem vždy po večeri čekal, až uslyším ony tři důvěrné energické údery následované po malé pauze dvěma dalšími. Občas jsem zavítal také já k němu a závistive si prohlížel tajemné svazky v jeho stále se rozrůstající knihovně.

Derby vystudoval Miskatonickou univerzitu v Arkhamu, neboť jeho rodiče si nepřáli, aby bydlel někde na koleji. Začal v šestnácti a po třech letech absolvoval; jeho hlavním oborem byla anglická a francouzská literatura - dosahoval vynikajících výsledků ve všech předmětech kromě matematiky a přírodních věd. S ostatními studenty se stýkal velmi zřídka, ačkoli závistive pokukoval po "odvážlivcích" či "bohéměch", jejichž povrchně "svetácký" jazyk a nesmyslné ironickou pózu napodoboval, a prál si najít odvahu k tomu, aby si osvojil jejich pochybné chování.

Ve skutečnosti se však stal téměř fanatickým vyznavcem podzemních magických učení, jejichž sbírkou byla Miskato-nická knihovna proslulá. Edward se vždy kolébal na hraně fantazie a neobyčejnosti, nyní se však hluboce ponořil do opravdových magických znaků a záhad z bájně minulosti,

zanechaných zde pro poučení či zmatení příštích generací. Četl takové spisy jako hruzyplnou Knihu Eibon, Die unaussprechlichen Kulten od von Junzta a zakázaný Necronomicon bláznivého Araba Abdula Alhazreda, rodicům však o tom nerekla ani slovo. Když mu bylo dvacet let, narodil se mu syn, jedináček, a Edward měl zřejmou radost, když jsem toho nového človíčka pojmenoval Edward Derby Upton - po něm.

Ve svých patnácti letech byl Edward Derby fenomenálním ucencem a poměrně známým básníkem a fantastou, i když nedostatek kontaktu a odpovědnosti zpomaloval jeho literární růst, neboť jeho práce byly odvozené a přesprávně knižní. Byl jsem patrně jeho nejbližším přítelem - nacházel jsem v něm nevycerpatelný zdroj zásadních teoretických námětů a Edward se spoléhal na mé rady ve všech záležitostech, o nichž se nechtěl zmiňovat rodičům.

Neoženil se - spíše kvůli stydlivosti, neschopnosti a ochranné péči rodičů, než že by k tomu nemel sklon - a do společnosti chodil co nejméně, pouze na skok. Když začala válka, zůstal doma, jednak ze zdravotních důvodů, jednak kvůli hluboce zakorenené plachosti. Já jsem byl povolán do Plattsburgu, ale nakonec jsem se za more vůbec nedostal.

Léta ubíhala. Když bylo Edwardovi čtyřicet, zemřela mu matka, a jakási podivná duševní choroba jej na mnoho měsíců zbavila všech sil. Otec ho však odvezl do Evropy a Edwardovi se podařilo zbavit se letargie bez viditelných následků. Po návratu jako by pocítil jisté absurdní veselí, jako by se částečně vymanil z nějakého neviditelného područí. Bez ohledu na to, že již dosáhl středního věku, se začal stýkat s "nejradikálnější" skupinou na univerzitě a zúčastňoval se neobyčejně bouřlivých podniků - jednou musel zaplatit nějakému vyděrači značnou sumu (kterou si vypůjčil ode mne), aby se otec nedověděl o jeho účasti v jakési aféře. O bezuzdné Miskatonické skupině se mnoho povídalo a některé pověsti byly zvláště podivné. Hovořilo se dokonce o černé magii a o naprosto neuvěřitelných událostech.

II

Když bylo Edwardovi třicet osm let, poznal Asenath Waiteovou. Bylo jí tenkrát podle mého soudu asi třicet a navštěvovala zvláštní kurs středověké metafyziky na Miskatonické univerzitě. Dcera jednoho mého přítele ji znala už z dřívějšího - z Halí School v Kingsportu - a rádeji se jí kvůli její divné povesti vyhýbala. Asenath byla tmavovlasá, menší postavy a velice pohledná, až na to, že měla příliš vypoulené oči; zvláště citlivé lidi však něco v jejím vzezření odpuzovalo. Obyčejní lidé se jí vyhýbali zejména kvůli jejímu původu a způsobu vyjadřování. Pocházela z rodu innsmouthských Waiteů a kolem rozpadajícího se, napul opuštěného Innsmouthu a jeho obyvatel se po generaci šířily ponuré pověsti. Kolují strašlivé příběhy o událostech z poloviny minulého století a o necem velmi podivném, "ne zcela lidském", týkajícím se starých rodin ze zchátralého rybářského přístavu - příběhy, které si dokážou vymyslet a opravdu desivým způsobem vyprávět pouze starí obyvatelé Nové Anglie.

Pokud šlo o Asenath, situace byla o to horší, že byla dcerou Efraima Waitea - pozdním dítětem, které měl s neznámou ženou, jež neustále nosila závoj. Efraim bydlel v Innsmouthu ve zchátralém dome na Washington Street a lidé, kteří jeho dum viděli (obyvatelé Arkhamu do Innsmouthu rádeji nejezdí, pokud se tomu mohou vyhnout), prohlašovali, že podkrovní okna byla vždy zabedněna a že se z nich občas vpozdvečer linuly prapodivné zvuky. Starec býval svého času zázračně nadaným studentem magie a vyprávělo se, že byl schopen jen tak z rozmaru rozpoutat či utiřit morskou bouři. Jako chlapec jsem ho jednou nebo dvakrát viděl, když se objevil v Arkhamu, aby nahlédl do zakázaných svazků v univerzitní knihovně, a jeho dábelský vlčí obličej s rozcuchanými ocelově šedými vousy ve mne vzbuzoval odpor. Zemřel ve stavu nepřítelnosti - za poněkud zvláštních okolností - tesne předtím, než jeho dcera (podle jeho poslední vůle univerzální dedička celého majetku) začala navštěvovat Halí School; byla však jeho chorobně dychtivou žačkou a vypadala stejně dábelsky jako kdysi on.

Přítel, jehož dcera chodila s Asenath Waiteovou do školy, mi o ní vyprávěl mnoho podivných historek, jakmile se začalo proslýchat, že navázala známost s Edwardem. Ve škole vystupovala

Asenath podle všeho v roli jakési carodejky a byla zřejmě doopravdy schopna konat velice překvapivé zázraky. Zdokonalovala se v umění rozpoutávat bouře, třebaže její zdánlivé úspěchy byly obvykle přičítány jejím zvláštním předpovědacím schopnostem. Všechna zvířata k ní cítila zřetelný odpor a Asenath dovedla několika pohyby pravé ruky donutit kteréhokoli

psa, aby zacial výt. Cas od casu projevila ojedinelé - a na tak mladou dívku velice šokující - útržky vedomostí a jazykových výrazu. Desila spolužacky nevysvetlitelným pošilháváním a pomrkáváním a zdálo se, že se jim v této situaci s chutí zlomyslně vysmívá.

Nejzvláštnější však byly rádné doložené případy jejího vlivu na jiné lidi. Byla nade vší pochybnost skutecnou hypnotizér-kou. Pouhým pohledem dovedla casto vzbudit v nejedné spolužacce zretelný pocit zmeny osobnosti - jako by se médium prestehovalo na okamžik do tela carodejky a zírало pres pul místnosti na své vlastní telo, jehož oci zárily, rozširovaly se a nabývaly cizího výrazu. Asenath casto vzrušene hovorila o povaze vedomí a o jeho nezávislosti na fyzické schránce - nebo alespon na životních pochodech fyzické schránky. Do nepríčetné zurivosti ji však uvádělo to, že není muž; byla totiž presvedcena, že mužský rozum má jisté jedinečné a dalekosáhlé kosmické schopnosti. Mít tak mužský rozum, prohlašovala, nejen že by se vyrovnala svému otci, nýbrž by ho dokonce i predcila v ovládání neznámých sil.

Edward poznal Asenath na setkání "intelligence", jež se konalo v jednom studentském pokoji, a když mne příštího dne navštívil, nebyl schopen mluvit o nikom jiném. Zjistil, že Asenath je erudovaná a zajímá se o tytéž věci, jimž sám nejvíce propadl, a navíc ho fascinovala svým vzhledem. Nikdy jsem tu mladou ženu neviděl a z letných zmínek o ní jsem si ji dokázal představit pouze matně, avšak věděl jsem, co je zač. Bylo k politování, jak se do ní Derby zbláznil; presto jsem neřekl nic, čím bych jej odradil, ponevadž zaslepenosti vždy nejlépe prospěje pravý opak. Svému otci se prý o Asenath nezmínil ani slůvkem.

V nekolika příštích týdnech mi mladý Derby nevyprávěl skoro o nicem jiném než o Asenath. Tou dobou si i jiní lidé povšimli jeho pozdních námluv, shodli se však na tom, že Edward ani zdaleka nevypadá na svůj skutecný vek, a ani se jim nezdál být

nevhodný coby protejšek svého bizarního božstva. Prestože byl líný a rád si pohovel, byl pouze mírne obézni a v obliceji nemel jedinou vrásku. Naproti tomu Asenath už mela kolem oci predcasné vejírky zpusobené cvicením pevné vůle.

Tehdy Edward privedl svoji dívku ke mne na návštěvu a já jsem okamžite poznal, že jeho zájem není v žádném prípade jednostranný. Neustále ho sledovala ocima, téměř jako dravec, a já jsem si povšiml, že jejich duverný vztah se již velice upevnil. Krátce nato mne navštívil starý pan Derby, jehož jsem vždy obdivoval a ctíl. Doslechl se, co se povídá o nové známosti jeho syna, a vydoloval z "chlapce" celou pravdu. Edward se chtěl s Asenath oženit, a byl si již dokonce prohlédnout pár domu na predmestí. Otec věděl, že obvykle mám na jeho syna velký vliv, a požádal mne, abych se pokusil celou tu neuváženou záležitost skoncovat; s politováním jsem však vyjádřil své pochyby. Tentokrát to nebyla otázka Edwardovy slabé vůle, nýbrž otázka pevné vůle té ženy. Vecné díte přeneslo svou závislost z rodičů na novou, silnější osobnost a nedalo se s tím nic dělat.

Svatba se konala mesíc nato - oddával je smírci soudce, jak si prála nevesta. Pan Derby se držel mé rady a nic nenamítal. Krátkého obradu se zúčastnila rovnež moje žena, muj syn a já - a dále neukáznení mladí lidé z univerzity. Asenath zakoupila staré crowninshieldské venkovské sídlo na konci High Street a oba manželé se zde zamýšleli usadit, jen co zajedou do Inns-mouthu a privezou odtud tri sluchy, pár knih a zařízení do domácností. Asenath primely trvale se odstehovat z domova ani ne tak ohledy vuci Edwardovi a jeho otci jako spíš osobní prání být blízko univerzity, její knihovny a zástupu "kultivovaných lidí".

Když mne po skončení líbánků Edward navštívil, zdálo se mi, že se trochu změnil. Asenath ho přesvědčila, aby si ohlídl řídké rašící knírek, ale to nebylo zdaleka všechno. Vypadal rozvážněji a zamyšleneji, jeho obvyklou detinskou trucovitost vystrídal téměř ryzí smutek. Byl jsem na vážkách, zda se mi Edwardova proměna líbí, či ne. Rozhodně vypadal nyní dospěleji než předtím. Snad mu též prospělo, že se oženil - cožpak by změna závislosti nemohla být začátkem vlastní neutralizace, jež by nakonec vedla k odpovědné nezávislosti? Přišel sám, neboť Asenath měla napilno. Přivezla z Innsmouthu (Derby se při vyšlo-

vení tohoto jména otrásl) obrovské množství knih a přístroje a dokoncovala renovaci crowninshieldského sídla a okolí.

Její innsmouthský domov působil značně znepokojivým dojmem, avšak díky jistým predmetům se tam Edward naučil několik překvapivých věcí. Pod vedením Asenath dělal nyní rychlé pokroky v esoterických naukách. Některé pokusy, jež zamýšlela provést, byly velice odvážné a radikální - Edward měl pocit, že je nesmí ani popsat -, ale jejím schopnostem a zámerem duveroval. Také všichni tři sluhové byli velmi zvláštní - neuveritelně obstarožní manželský pár, který sloužil už starému Efraimovi a občas na něho a Asenathinu matku v tajuplných narážkách vzpomínal, a snedá mladá dívka abnormálního vzezření, jež byla neustále cítit rybinou.

III

V následujících dvou letech jsem se vídával s Derby stále méně a méně. Nekdy se stalo, že uplynulo celých čtrnáct dní, aniž se ozvalo ono duverné trojitě a dvojitě zaklepání na dveře, a když už mne přišel navštívit - anebo, a to se stávalo čím dál řídkěji, jsem navštívil já jeho -, byl pramálo ochoten hovořit o důležitých věcech. Pokud šlo o studium okultismu, o němž se kdysi tak zevrubně vyjadřoval a o němž diskutoval, stal se velice uzavřeným a vyhýbal se i rozhovorům o své ženě. Ta od svatby nesmírně zestárla - a kupodivu vypadala, jako by byla starší než on. Ve tváři měla ten nejzatvrzelejší výraz, jaký jsem kdy viděl, a celý její vzhled vyvolával neurčitý, nedefinovatelný odpor. Moje žena a syn si toho všimli stejně jako já a všichni jsme ji časem přestali navštěvovat, za což - jak Edward přiznal v jedné ze svých klukovsky netaktních chvil - nám byla neskonale vdečná. Derbyovi čas od času odjížděli na daleké cesty - údajně do Evropy, ačkoli Edward se nekdy v narážkách zmiňoval o odlehlejších místech.

Po roce se mezi lidmi začaly šířit řeči, že se Edward Derby změnil. Hovorilo se o tom jen tak mimochodem, protože šlo o čisté duševní změny; přesto vyvolala několik zajímavých otázek. Občas se zdálo, že Edwardův výraz a skutky se vůbec nslučují s jeho obvyklou nemastnou neslanou povahou. Tak na-

příklad: přestože dříve neuměl řídit, nyní ho čas od času někdo zahlédl, jak se řídí v Asenathine silném packardu domu nebo ven z crowninshieldského sídla, přičemž řídil mistrně a složité dopravní situace řešil s přehledem a rozhodností, jež byla jeho přirozené povaze naprosto cizí. V takových případech jako by se vždy právě vrátil z nějaké cesty nebo se nekam chystal - kam, to nikdo nedokázal uhádnout, ačkoli nejčastěji si vybíral silnici vedoucí do Innsmouthu.

Tato metamorfóza se kupodivu nezdála, být nijak příjemná. Povídalo se, že Edward se v takových okamžicích příliš podobá své ženě či samotnému starému Efraimu Waiteovi - je však docela možné, že ty okamžiky působily nepřirozeně jen proto, že nastávaly tak zřídka.

Nekdy - mnoho hodin poté, co takhle vyrazil - se vracel apaticky rozvalen na zadním sedadle vozu, který řídil zřejmě najatý řidič či mechanik. V době, kdy se zmenšoval okruh Edwardových společenských styků (mohu říci, že včetně jeho návštěv u mne), začal u něho za volantem převládat nerozhodný výraz ze starých časů - jeho nezodpovědná de-tinskost byla dokonce ještě výraznější než v minulosti. Zatímco Asenathin obličej stárl, Edwardova tvář - kromě oněch výjimečných situací - se rozjasňovala do jakési nadměrně zdurazněné nezralosti, s výjimkou okamžiku, kdy jí probleskl stín nového smutku či poznání. Bylo to opravdu velice záhadné. Derbyovi se mezitím téměř rozešli s bláznivým univerzitním kroužkem -prý nikoli proto, že by oni sami byli znechuceni, nýbrž proto, že něco z jejich nynějšího předmětu bádání šokovalo dokonce i ty nejotrlejší z ostatních dekadentů.

Ve třetím roce manželství mi Edward začal otevřeně naznačovat, že pocituje strach a nespokojenost. Troustil poznámky o tom, že to "zachází příliš daleko", a tajuplně hovořil o potřebě "uchovat si identitu". Zpočátku jsem si takových narážek nevšímal, ale časem jsem se ho začal opatrně vyptávat; vzpomněl jsem si, co říkala dcera mého přítele o Asenathině hypnotickém vlivu na ostatní dívky ve škole - na situace, kdy si studentky myslely, že jsou v jejím těle, a dívaly se přes celou posluchárnu samy na sebe. Toto vyptávání Edwarda očividně vyplašilo, ale zároveň byl za ne vdecný, a jednou zamumlal něco v tom smyslu, že si se mnou později vážně pohovorí.

Nekdy v té době zemřel starý pan Derby; později jsem tomu

byl velice rád. Edward byl hluboce rozrušen, avšak rozhodně žalu ze ztráty otce úplně nepodleh. Po svatbě se s otcem vídával překvapivě málo, neboť Asenath soustředila veškerý jeho základní smysl pro rodinné svazky na svou osobu. Někteří lidé mu vycítali, že je k otcově smrti lhostejný - zvláště proto, že se při jízdě autem stále častěji choval povýšene a sebejistě. Nyní si prál, aby se mohl přestěhovat zpět do starého rodinného sídla, avšak Asenath trvala na tom, že zůstanou v crowninshieldském dome, kde se již dobře zabydlela.

Zanedlouho poté se moje žena dozvedela od své přítelkyně -jedné z těch mála, které nepřerušily s Derbyovými styky - podivnou věc. Přítelkyně se vydala navštívit manžele na konec High Street a zahlédla, jak se z výjezdu prudce vyrýtilo auto s Edwardovým podivně sebejistým a téměř výsměšným obličejem za volantem. Zazvonili a protivná služka jí chladně sdělila, že ani Asenath není doma; přítelkyně si však při odchodu ještě jednou dum prohlédla. A v jednom okně Edwardovy knihovny zahlédla tvář, která se rychle stáhla zpět - tvář, jejíž bolestný, přemožený a nostalgicky beznadějný výraz nepopsatelně svíral u srdce. Byla to Asenathina tvář, čemuž se vzhledem k jejímu obvyklému despotickému výrazu steží dalo uverit; návštěvnice však přesto přísahala, že v té chvíli z ní hleděla smutné, otupělé oči ubohého Edwarda.

Edward mne nyní navštěvoval poněkud častěji a jeho narážky byly tu a tam konkrétnější. Tomu, co říkal, se nedalo uverit -dokonce ani ve starobylém, pověstmi opređeném Arkhamu; podával však své temné učení tak upřímně a přesvědčivě, že jsem se začal obávat o jeho duševní zdraví. Hovořil o desivých schůzkách na osamelých místech, o obrích zříceninách v srdci maineských lesů, z nichž vedou široká schodiště dolů do propastí nocí zahalených tajemstvím, o spletitých zákoutích vedoucích skrze neviditelné zdi do jiných oblastí prostoru a času a o odporných proměnách osobností, jež umožňují bádání na vzdálených a zakázaných místech, v jiných světech a v různých spojitých časoprostorech.

Edward občas podeprel některé ze svých potreštěných tvrzení tím, že mi ukazoval predmety, které mne docista vyvedly z míry - nedefinovatelně zbarvené a nemožně tvarované, neslýchané predmety, jejichž bláznivé krivky a plochy neodpovídaly

žádnému zámeru a nepodléhaly žádné představitelné geometrii. Tyto věci, říkal, pocházejí "zvenci"; jeho žena věděla, jak je získat. Někdy - avšak pokaždé vystrašeným a nejasným šepem - narážel na něco, co se týkalo starého Efraima Waitea, kterého náhodou kdysi zahlédl v univerzitní knihovně. Tyto narážky byly vždy neurcité, ale zdálo se, že vzbuzují zvlášt hrozivé pochyby, zda ten starý čaroděj doopravdy zemřel - v duchovním i hmotném smyslu.

Chvillemi se Derby ve svém vytržení odmlcel a já jsem začal uvažovat o tom, že Asenath zřejmě dokáže jeho rec vnímat na velkou vzdálenost a pomocí nějakého neznámého druhu tele-patického mesmerismu jej umlčet - pomocí těžé síly, jakou předváděla ve škole. Jiste ho podezírala, že mi prozradil mnoho věcí, neboť po nekolika týdnech se pokusila pomocí nepochopitelně durazných slov a pohledu jeho návštěvy ukončit. Dostával se ke mne velice obtížně; ačkoli předstíral, že jde nekam jinam, jakási neviditelná síla obvykle omezovala jeho pohyb nebo způsobila, že zapomínal, kam chce jít. Navštěvoval mne většinou tehdy, když byla Asenath pryč - "pryč ve svém vlastním tele", jak se jednou podivně vyjádřil. Vždy na to později přišla - sluhové sledovali jeho odchody a příchody -, avšak patrně považovala za bezúčelné zavést jakékoli drastické opatření.

IV

Když jsem jednoho srpnového dne dostal ten telegram ze státu Maine, byl Derby ženat již více než tři roky. Už dva měsíce jsem ho nevidel, ale slyšel jsem, že je pryč "kvůli obchodu". Mělo se za to, že Asenath je s ním, i když zlé jazyky tvrdily, že za dvojitými záclonami horních oken domu se někdo skrývá. Lidé sledovali, co sluhové nakupují. A nyní mi policejní šéf města Chesuncooku poslal telegram, že z lesu se vypoťácel zablácený šílenec, blouznící v deliriu a hystericky se dovolávající mé ochrany. Byl to Edward - a byl schopen vzpomenout si pouze na své vlastní jméno a adresu.

Chesuncook leží v tesné blízkosti nejrozlehlejšího, nejhlubšího a nejméne probádaného lesního pásma ve státě Maine

a cesta autem mi zabrala celý den horecného kodrcání fantastickou krajinou. Derby byl zavřen v jedné cele městského útulku a zmítal se mezi záchvaty zurivosti a apatií. Okamžite me poznal a začal na mne chrlit téměř nesouvislý prival slov, postrádajících smysl.

"Dane - proboha! Jeskyne shaggothu! Šest tisíc schodu pod zemí... nejodpornejší hnus... nikdy bych nedovolil, aby me s sebou vzala, a najednou jsem se tam octl... lá! Shub-Niggu-rath! Z oltáře se zvedl přízrak a pet set hrdel kvílelo - ta Zakuklená vec mecela: „Kamog! Kamog!“ - to bylo na tom sabatu tajné jméno starého Efraima - byl jsem tam, kam me podle svého vlastního slibu nemela brát... Chvilku predtím jsem byl zamcen v knihovne, a pak jsem se octl tam, kam odešla ona s mým telem - na místě naprostého rouhání, v dábelské jeskyni, kde začíná říše temnoty a jejíž bránu hlídá strážce... Videl jsem jednoho shaggotha - menil podobu - já už to dál nevydržím - zabiju ji, jestli me tam ještě nekdy pošle - zabiju tu bytost - ji, jeho, to - zabiju to! Zabiju to svýma vlastnima rukama!"

Trvalo mi hodinu, než jsem ho uklidnil, ale nakonec si dal říct. Příští den jsem mu ve vesnici sehnal slušné šaty a vyrazili jsme do Arkhamu. Hysterický záchvat ho již přešel a nyní spíše

mlcel, avšak když jsme projížděli Augustou, začal si něco nejasně mumlat - jako by v něm pohled na místo vyvolával nepříjemné vzpomínky. Bylo zřejmé, že si nepřeje jet domů; když jsem uvážil neuvěřitelné představy, jež podle všeho měl o své ženě - představy pramenící nepochybně ze skutečného hypnotického utrpení, které prodelal -, usoudil jsem, že to tak bude lepší. Rozhodl jsem se, že ho na čas ubytuji ve svém domě, bez ohledu na nepříjemnosti, které budu mít s Asenath. Později mu pomůžu, aby se mohl nechat rozvést, neboť zde nepochybně působily duševní podněty, kvůli nimž se Edwardovo manželství začalo podobat sebevraždě. Když jsme se opět dostali do otevřené krajiny, Derby přestal mumlat; nechal jsem ho klímat na vedlejším sedadle a pokračoval jsem v jízdě.

Když jsme se při západu slunce řítili Portlandem, mumlání opět začalo, o něco zřetelněji než předtím; uslyšel jsem příval zcela nepráčetného blábolení o Asenath. Bylo ocividné, jak týrá Edwardovy nervy, neboť ve spojitosti s ní sprádal v hlavě celou

radu halucinací. Nynější kritická situace, mumlal si pokrad-mu, je pouze jednou z dlouhé rady dalších. Asenath se ho postupně zmocňuje a on ví, že jednoho dne jej už nepustí. I nyní ho zřejmě propustila jen proto, že musela, neboť se tam nedokázala udržet delší dobu. Neustále si pucuje jeho tělo a odchází na bezejmenná místa, kde se konají neznámé obrady; zanechává jej přitom ve svém tele a zamyká nahore - někdy se však již nedokáže udržet a Edward se náhle ocitne zpátky ve svém tele na nějakém vzdáleném, strašlivém a pravděpodobně úplně neznámém místě. Někdy se jí podaří opět se ho zmocnit, někdy ne. Často ho nechá někde na holickách, přesně tak, jak jsem ho našel - pokaždé se musí nějakým způsobem dostat z té hrozně dálky domů; jakmile najde vůz, najme si nějakého řidice, který jej odveze.

Nejhorší je, že se ho začíná zmocnovat na stále delší a delší dobu. Chce být mužem - aby byla úplným člověkem -, proto se ho zmocňuje. Vycítila v něm směsici jemně fungujícího mozku a slabé vůle. Jednoho dne jej vytlačí úplně a zmizí s jeho telem -zmizí, aby se stala velkou carodejkou jako její otec - a ponechá jej osudu, v ženské schránce, jež ani není úplně lidská. Ano, nyní už ví, co to je innsmouthská krev. Prováděli nekalé kousky s morskými stvurami - bylo to otresné... A starý Efraim - ten znal jejich tajemství, a když zestárl, provedl odpornou věc, aby zůstal naživu... chtel žít věčně... Asenath to dokáže... jednu úspěšnou ukázkou již předvedla.

Derby mumlal dál a já se k němu otocil, abych si ho blíže prohlédl; jeho proměna na mne působila stejným dojmem jako dříve. Paradoxně se zdálo, že vypadá lépe než obvykle - zdatněji, normálněji vyvinutý a beze stopy po neúživé ochablosti způsobené pohodlím. Jako by byl poprvé ve svém zmekcilem životě opravdu aktivní a jaksepatří pohyblivý; usoudil jsem, že k nezvyklé cínorodosti a cílosti jej určite přimela Asenathina duševní síla. Zato jeho vlastní mysl se nacházela v politováníhodném stavu; blábolil šílené ztřeštenosti o své ženě, o černé magii, o starém Efraimovi a o jakémsi zjevem, jež by přesvedcilo i mne. Opakoval jména, která jsem znal z dávného listování zakázanými knihami, a chvílemi jsem se zachvel kvůli jisté nitce mytologické souvislosti - či přesvedcivé spojitosti -, jež se vinula jeho drmoláním. Vždy se na chvíli odmlcel,

jako by sbíral odvahu k nějakému úplnému a hrůzostrašnému odhalení.

"Dane, Dane, cožpak si na něho nevzpomínáš - na ty divoké oči a rozčuchané vousy, jež nikdy nezbelely? Jen jednou se na mě podíval a já jsem na to nikdy nezapomněl. Nyní se takhle dívá ona. A já vím proč! Našel to v Necronomiconu - to zaklínadlo. Ještě se ti neodvažují říct stránku, ale až ti ji řeknu, mužeš si to přečíst, a pak pochopíš. Dozvíš se, co

me zachvátilo. Stále dál a dál a dál - z tela do tela a do tela - on nehodlá nikdy zemřít. Plamen života - on ví, jak prorušit pouto... muže ještě chvíli plápolat, i když telo již nežije. Naznacím ti nekolik vecí a snad to uhádneš. Poslyš, Dane - víš, proč si moje žena dává vždycky tak záležet na tom svém hloupém rukopise se sklonem vlevo? Videl jsi někdy písmo starého Efraima? Chceš vedet, proč mi prebehl mráz po židech, když jsem zahlédl pár rádek, které si Asenath ve spechu poznamenala?

Asenath - existuje vůbec taková osoba? Proč se všichni domnívali, že starý Efraim měl v žaludku jed? Proč si Gilmanovi šuškaří o tom, jak kricel - jako vydešené dítě -, když se zbláznil a Asenath ho zamkla ve vycalouněném pokoji v podkroví, kde žila předtím? Byla tam zamčena duše starého Efraima? Kdo koho vlastně zamkl? Proč po mnoho měsíců hledal někoho s jemnou myslí a slabou vůlí? Proč neustále proklínal svoji dceru za to, že není syn? Pověz mi, Danieli Uptone - jaká dábelská proměna byla spáchána v tom dome hruzy, kde bylo oné bezbožné zruče vydáno na milost její duverivé dítě, ten clovíček se slabou vůlí? A neprovedl to náhodou nastalo - tak, jak to nakonec udělá ona se mnou? Řekni mi, proč ta vec, která si říká Asenath, píše jinak, když si nedává pozor, takže její rukopis je k nerozeznání od-"

Vtom se to stalo. Jak Derby blouznil, kricel neustále vyšší a tencií fistulí, a tu byl jeho hlas náhle přerušen jakýmsi téměř mechanickým cvaknutím. Vzpomněl jsem si na všechny případy u mne doma, kdy se mi pokaždé zničehonic přestal sverovat - a vytušil jsem, že zasáhla nějaká tajemná telepatická vlna Asenathiny mentální síly, a umlcela jej. Tentokrát to však bylo něco naprosto jiného - a měl jsem pocit, že je to daleko strašnější. Oblicej vedle mne se na okamžik téměř neznatelně zkrivil a celým telem projel záchvěv - jako by se všechny kosti, or-

gány, svaly, nervy a žlázy přizpůsobovaly radikálně odlišné postavě, napětí, tlakům a celkové osobnosti.

Za nic na světě bych nedokázal říct, v čem přesně spocívala největší hruza; přesto mnou projela taková mokvavá vlna hnusu a odporu - takový ledově zkoprnelý pocit naprostého odcizení a abnormálnosti -, že jsem najednou držel volant chabě a nejisté. Postava vedle mne nevypadala vůbec jako přítel, s nímž jsem se znal po celý život, nýbrž spíše jako nějaký nestvurný vetrelec z kosmu - jakési prokleté, nanejvýš zavrženíhodné ohnisko neznámých, zhoubných kosmických sil.

Ochabl jsem pouze na okamžik, ale hned v následující chvíli můj spolucestující uchopil volant a prnutí mne, abych si s ním vyměnil místo. Tma nyní velice zhoustla a světla Portlan-du zůstala daleko za námi, a tak jsem mu skoro vůbec neviděl do obliceje. Jeho oči však neobyčejně záhly a já jsem si uvedomil, že je nyní zcela určité v tom podivném excitovaném stavu -tak nepodobném jeho obvyklému já -, kterého si povšimlo tolik lidí. Zdálo se neuvěřitelně podivné, že by mi apatický Edward Derby - který se sám nikdy neuměl prosadit a který se nikdy nenaucil řídit - něco narizoval a dokonce si sedl za volant mého vozu, a přesto se přesně tohle stalo. Nejakou dobu mlcel a já jsem tomu byl vzhledem k nevysvětlitelnému desu ve svém nitru rád.

Ve svetlech Biddefordu a Saca jsem spatřil jeho pevně sevřená ústa a z žárů jeho očí mne zamrazilo v zádech. Lidé měli pravdu - v tomto stavu se zatracene podobal své ženě a starému Efraimovi. Vůbec se nedivím, že se to nikomu nelíbilo -bylo v tom zcela jisté něco neprirozeného a dábelského a já jsem pocítoval zlověstnou podstatu jeho stavu tím víc, že

jsem o onom šíleném deliriu již slyšel. Ackoli jsem Edwarda Pickma-na Derbyho znal po celý svůj život, tohle byl nekdo jiný - nezvaný host z černé propasti.

Zacal hovorit až na temném úseku silnice. Když promluvil, jeho hlas znel naprosto cize. Byl hlubší, pevnejší a rozhodnejší, než jak jsem ho znal; mel úplne jiný přízvuk a výslovnost - ackoli mi nejasne, vzdálene a dost znepokojive pripomínal neco, co jsem nedokázal presne zaradit. Zdálo se mi, že v jeho tónu zaznívá prvek velmi hluboké a velice ryzí ironie - nikoli laciná, nesmyslné okázalá pseudoironie povrchního "svetáka", již Der-

by obvykle stavel na odív, nýbrž neco ponurého, základního, všeprostupujícího a skryte zlého. Žasl jsem nad sebejistotou, jež tak brzy vystrídala záchvat zdešeného blábolení.

"Doufám, že zapomeneš na to, jak jsem pred chvílí na tebe vyjel, Uptone," řekl. "Víš, v jakém stavu mám nervy, tak mi to snad odpustíš. Jsem ti samozřejmě nesmírné zavázán za svezení domu.

A musíš taky pustit z hlavy všechny ty nesmysly, které jsem ti zrejme napovídal o své žene - a vubec o všem. Takhle to dopadá, když clovek příliš dlouho studuje takové veci jako já. Moje filozofie je plná bizarních pojmu, a když se vedomí příliš unaví, vymýšlí si všechny možné pomyslné konkrétní aplikace. Nyní si potrebuji odpocinout - nejakou dobu se se mnou pravdepodobne neuvidíš, a nemusíš z toho obvinovat Asenath.

Tento výlet byl ponekud zvláštní, ale vysvetlení je opravdu velmi prosté. V lesích na severu se nacházejí nekteré indiánské památky - menhiry a podobné veci -, které mají znacnou folklorní hodnotu, a my se s Asenath tímto materiálem zabýváme. Bylo to náročné bádání, proto se muže zdát, že jsem se zbláznil. Až prijedu domu, musím nekoho poslat pro auto. Mesíční odpocinek me postaví na nohy."

Nedovedu si vybavit svoji vlastní úcast na rozhovoru, nebot záhadné odcizení mého partnera zaplnilo veškeré mé vedomí. Každou chvílí ve mne vzrustal pocit nedefinovatelné kosmické hruzy, až jsem nakonec dosáhl skutecného deliria touhy po ukončení této jízdy. Derby nemel v úmyslu predat mi řízení a já jsem mel radost, jak rychle jsme minuli Portsmouth a Newburyport.

Trochu jsem se obával, že na križovatce, ze které vede hlavní silnice do vnitrozemí a míjí Innsmouth, odbocí muj ridic na pustou pobřežní cestu vedoucí pres to prokleté místo. Avšak nestalo se tak a rítily jsme se pres Rowley a Ipswich smerem k našemu cíli. Do Arkhamu jsme dorazili pred pulnocí a ve starém crowninshieldském dome se ještě svítlo. Derby vystoupil, ve spechu zopakoval své díky a já jsem odjel se zvláštním pocitem úlevy domu. Byla to příšerná jízda - o to příšernejší, že jsem nebyl schopen říct proc - a vubec jsem nelitoval toho, že se s Derbyem podle jeho vlastních slov dlouhou dobu neuvidím.

V

V následujících dvou mesících zacaly kolovat ruzné pověsti. Lidé tvrdili, že Derby se stále casteji objevuje ve svém novém excitovaném stavu, a když prišel obcas nekdo navštívit Asenath, nebyla skoro nikdy doma. Edward se u mne zastavil pouze jednou a jen na okamžik; prijel v Asenathine aute - práve se v porádku vrátil odnekud ze státu Maine, kde vuz naposledy nechal - a chtel si vzít nekolik knih, které mi kdysi pujcil. Byl ve svém novém stavu a zdržel se pouze tak dlouho, aby mohl prohodit pár neurčitých zdvorilých poznámek.

Bylo zřejmé, že když byl v tomto stavu, nemel si se mnou co říct - a všiml jsem si, že se dokonce ani neobežoval použít starý trojitý a dvojitý signál, když zvonil. A stejně jako onoho večera ve voze jsem pocítil nejasnou, nekonečnou hrůzu, již jsem nebyl schopen vysvětlit; jeho rychlý odjezd byl tudíž pro mne obrovskou úlevou.

V polovině září Derby na týden odjel a někteří členové deka-dentní skupiny z univerzity o tom zasvěceně hovorili - činili nářky na setkání s nechvalně známým vůdcem nějaké sekty, který byl nedávno vyhoštěn z Anglie a který si zřídil hlavní stan v New Yorku. Pokud jde o mne, stále jsem nemohl zapomenout na onu podivnou jízdu ze státu Maine. Proměna, již jsem byl svědkem, na mne hluboce zapůsobila a už nekolikrát jsem se přistihl, jak seji snažím objasnit - a stejně tak se snažím vysvětlit si strašlivý des, který ve mne vyvolala.

Avšak nejpodivnější byly pověsti o tom, že ze starého crowninshieldského domu se ozývá necí vzlykot. Zdálo se, že je to ženský hlas, a někteří mladí lidé soudili, že zní jako hlas Asenath. Bylo jej slyšet jen zřídka a někdy býval jakoby násilím umlčen. Hovorilo se o tom, že celá záležitost by měla být prošetřena, avšak pochyby byly jednoho dne zaplašeny, když se Asenath objevila na ulici a žive rozprávěla se spoustou svých známých - omlouvala se za to, že poslední dobou vůbec nechodí ven, a uváděla to do souvislosti s nervovým zhroucením a záchvatem hysterie přítelkyne z Bostonu, která u ní byla na návštěvě. Přítelkyni sice nikdo nevidel, avšak všichni videli Asenath a k tomu nebylo co dodat. A pak kdosi celou záležitost zkomplikoval tím, že prý jednou či dvakrát bylo slyšet vzlykání mužského hlasu.

Jednoho večera v puli října jsem uslyšel duverne známé trojí a dvojí zazvonení. Sel jsem sám otevřít a spatřil jsem na schodech Edwarda; ihned jsem si uvedomil, že je to jeho původní osobnost, se kterou jsem se setkal naposledy při jeho záchvatech během oné strašné jízdy z Chesuncooku. Tvář mel zkrivenou směsicí podivných emocí, v nichž převládal strach a pocit vítězství, a když jsem za ním zavíral dveře, kradmo se ohlédl.

Nemotorne mne následoval do mé pracovny a požádal o trochu whisky na uklidnění. Na nic jsem se ho nevyptával, jen jsem čekal, až bude sám chtít zacít, at už jde o cokoli. Konečně se rozechvelým hlasem odvážil říct, co se stalo.

"Asenath odjela, Dane. Když byli sluhové vcera večer pryč, meli jsme spolu dlouhý rozhovor a Asenath mi musela slíbit, že me prestane pronásledovat. Mám samozřejmě jisté - jisté okultní obranné schopnosti, o nichž jsem se ti nikdy nezmínil. Musela se poddat, ale hrozne se rozzurila. Okamžite si sbalila veci a vyrazila, do New Yorku - odešla presne vcas, aby chytla vlak v osm dvacet do Bostonu. Zřejmě vzniknou reci, ale nemuzu s tím nic delat. Nemusíš nikomu vykládat, že mezi námi k necemu došlo - rekni jen, že odjela na dlouhou pruzkumnou cestu.

Hodlá zřejmě navštívit některou z tech svých hrozných sekt. Doufám, že odjede na západ a požádá, o rozvod - v každém případě jsem si na ní vynutil slib, že me nechá na pokoji. Bylo to strašné, Dane - kradla mi telo - vyhánela me ven - delala ze mne zajatce. Držel jsem se a predstíral, že mi to nevadí, ale musel jsem se mít na pozoru. Mohl jsem se opatrne pripravovat, nebot Asenath nedokáže cítit úplně a dopodrobna všechny mé myšlenky. Z mých plánu mohla pochytit nanejvýš celkove vzpurnou náladu - a Asenath byla vždy presvedcena, že jsem zcela bezmocný. Nikdy ji ani nenapadlo, že bych nad ní mohl zvítezit... ale já jsem použil nekolika kouzelných formulí, které zapůsobily."

Derby se pokradmu ohlédl a dolil si whisky.

"Když se dnes ráno vrátili ti prokletí sluhové, propustil jsem

je. Hádali se se mnou a nepříjemně se vyptávali, ale nakonec

odešli. Byli jako ona - z Innsmouthu - a byli s ní jedna ruka.

Doufám, že me nechají na pokoji - vůbec se mi nelíbilo, jak se

smáli, když odcházeli. Musím sehnat pokud možno co nejvíc starých služících mého otce. Vrátím se teď domů.

Zřejmé si o mne myslíš, že jsem blázen, Dane, ale v historii Arkhamu existují věci, které dokazují vše, co jsem ti řekl a co ti ještě chci říct. Jednu z těch proměn jsi viděl na vlastní oči - když jsme se tenkrát vraceli tvým vozem domů ze státu Maine a já ti vyprávěl o Asenath. Tehdy me dostala - vyhnala me z mého těla. Nevzpomínám si na víc, než že jsem se ti v rozrušení snažil vysvětlit, jaká je to carodejnice. Pak me dostala a v mžiku jsem byl zpátky v domě - v knihovně, kde me ti zpropadení sluhové drželi pod zámek - a v tom prokletém satanském tele... které ani nepatří člověku... Abys vedel, byla to ona, s kým jsi tenkrát musel jet domů - ta dravá vlčice v mém tele -, měl sis ten rozdíl uvědomit!"

Derby se odmlcel a mne prejel mráz po zádech. Jiste, uvědomil jsem si ten rozdíl - ale copak jsem mohl přijmout tak šílené vysvětlení? Avšak můj silně rozrušený host pokračoval dál.

"Musel jsem se zachránit - musel jsem, Dane! Byla by me nadobro dostala o Všechných svatých - porádali poblíž Chesuncooku sabat a vše mělo být stvrzeno obětí. Byla by me nadobro dostala - ona by byla já a já bych byl ona - navždy... příliš pozdě... Mé tělo by bylo navždy její... Stala by se mužem a úplným člověkem, přesně tak, jak chtěla... Myslím, že by me odstranila - zabila by své vlastní bývalé tělo se mnou uvnitř, cert jí veml, přesně tak, jak to udelala již dřív - přesně tak, jak to ona, on jí to udelali již dřív." Edward měl nyní ohavně zkrivený obličej a nepříjemně jej přiblížil k mé tváři, přičemž hlasem klesl až do šepotu.

"Musím ti dopovědět, co jsem naznačoval ve voze - že to ve skutečnosti vůbec není Asenath, nýbrž sám starý Efraim. Rok a půl jsem to tušil, teď to vím bezpečně. Dokazuje to její rukopis, když si nedává pozor - občas si něco poznamená písmem, které jako by z oka vypadlo písmu jejího otce, písmeno po písmenu - a někdy říká věci, které by nemohl říct nikdo jiný než starý, jako byl Efraim. Vyměnil si s ní podobu, když vycítil, že se blíží smrt - byla jediným člověkem s vhodným mozkem a dostatečně slabou vůlí, jakého mohl najít -, vzal si její tělo nastálo, přesně tak, jak si ona téměř vzala moje, a pak to staré tělo, do kterého jí vložil, otrávil. Cožpak jsi nescílněkrát nevidel za-

rit z očí toho dábla v ženské podobě duši starého Efraima - a stejně tak z mých, když ovládla moje tělo?"

Zalpal po dechu a na chvíli se odmlcel. Neodpověděl jsem; když znovu začal, měl hlas téměř normální. Byl podle mého soudu zralý pro blázeň, ale já sám bych ho tam nikdy neposlal. Cas a nezávislost na Asenath snad vykonají své. Bylo mi jasné, že se již nikdy více nebude chtít zabývat morbidním okultismem.

"Později ti řeknu víc - teď si musím pořádně odpocínout. Budu ti vyprávět o některých zakázaných hruzách, do kterých me uvedla - o některých prastarých hruzách, jež dokonce

ještě dnes zahnívají v různých zapomenutých zákoutích díky několika zvrhlým knežím, kteří je udržují při živote. Nekterí lidé znají takové věci o vesmíru, jež by nemel znát nikdo, a dovedou delat takové věci, jež by nikdo nemel být schopen delat. Vezel jsem v tom až po uši, ale nyní je všemu konec. Být knihovníkem na Miskatonické univerzite, spálil bych ten prokletý Necronomi-con a všechno ostatní.

Ale ona me ted nemuže dostat. Musím co nejdřív odejít pryč z toho prokletého domu a usadit se doma. Vím, že mi pomužeš, když budu potřebovat pomoc. To pekelné služebnictvo, chápeš - a jestli lidé zacnou být příliš zvedaví, pokud jde o Asenath. Nemohu jim prece dát její adresu... A pak jsou tady jisté skupiny badatelu - jisté kulty, chápeš -, jež by mohly náš rozchod špatne pochopit... nekterí z nich mají zatracene podivné nápady a zpusoby. Vím, že at se stane cokoli, budeš stát pri mne - i když ti budu muset říct mnoho věcí, které te budou šokovat..."

Presvedcil jsem Edwarda, aby dnes v noci prespal v jednom z pokoju pro hosty; ráno vypadal o neco klidneji. Probírali jsme všechny možné záležitosti týkající se jeho prestehování zpet do derbyovského sídla a já jsem jen doufal, že nebude ztrácet cas a ihned tak uciní. Druhý den vecer nepřišel, ale behem následujících týdnů jsme se casto scházeli. Hovorili jsme o podivných a nepříjemných vecech co nejméne, ale zato jsme diskutovali o oprave starého domu Derbyu a o ceste, kterou mel Edward - jak slíbil - podniknout se mnou a mým synem příští léto.

O Asenath jsme témer nemluvili, neboť jsem vedel, že tohle

téma Edwarda zvlášt rozrušuje. Vynorilo se samozrejme množství klepu, avšak ve spojitosti s podivnou domácností ve starém crowninshieldském dome to nebylo nic nového. Nelíbilo se mi, že Derbyuv bankér premrštene velkorysým zpusobem financne prispívá Miskatonickému klubu, a šlo mi rovnež o šeky, které Edward pravidelne posílal jakémusi Mosesovi a Abigail Sargen-tovým a jisté Eunice Babsonové do Innsmouthu. Vypadalo to, jako by si ti zlovolní sluhové na nem vynutili nejakou penzi -i když se mi o celé záležitosti ani slovem nezmínil.

Prál jsem si, aby už přišlo léto - a prázdniny mého syna, který studoval na Harvardove univerzite -, abychom mohli vzít Edwarda do Evropy. Brzy jsem si uvedomil, že se nezotavuje tak rychle, jak jsem si prál - v jeho obcasném veselí bylo neco trochu hysterického a až příliš casto upadal do vystrašené a depresivní nálady. V prosinci byl starý derbyovský dum pripraven k obývání, ale Edward presto stehování neustále odkládal. Ackoli crowninshieldské sídlo nenávidel a zrejme v nem budilo hruzu, byl jím zároveň záhadným zpusobem zotrocen. Nezdálo se, že zacne vyklízet své věci, a všemožným zpusobem se vymlouval, jen aby mohl celou záležitost odložit. Když jsem mu to vytkl, vydesil se, aniž jsem vedel proc. Starý komorník jeho otce - jenž byl v dome spolu s dalšími znovu prijatými sluhy -se mi jednoho dne sveril, že Edwardovo obcasné chození sem a tam po dome a zvlášt do sklepa mu pripadá divné a nenormální. Zajímalo mne, zda mu Asenath nepíše dopisy, jež by ho vyvádely z rovnováhy, ale komorník prohlásil, že od ní žádná pošta nepřišla.

VI

Jednoho prosincového vecera se Derby behem návštěvy u mne duševne zhroutil. Snažil jsem se hovorit o ceste, kterou jsme chteli podniknout příští léto, když vtom Edward náhle vykrikl a vyskocil z kresla s výrazem příšerného, neovladatelného zdešení - takové kosmické hruzy a

hnusu, jež by nekomu zdravému mohly přijít na mysl pouze za přispění podsvetních propastí desu.

"Muj mozek! Muj mozek! Bože, Dane - táhne me to - od-

tamtud - tluce - škrábe - ta dáblice - a teď dokonce - Efraim -Kamog! Kamog! Jeskyne shaggothu - lá! Shub-Niggurath! Koza s tisícem kuzlat...!

Plamen - plamen - mimo telo, mimo život - na Zemi - ach, Bože...!"

Jakmile se záchvat změnil v tupou netecnost, posadil jsem ho zpět do křesla a nalil mu do úst trochu vína. Nekladl odpor, avšak i nadále pohyboval rty, jako by si mluvil pro sebe. V tom okamžiku jsem si uvědomil, že se mi snaží něco říct, a přiblížil jsem ucho k jeho ústům, abych ta sotva znatelná slova zachytil.

"- Zase - zase to zkouší - měl jsem to vedet - tu sílu nemůže nic zastavit: ani vzdálenost, ani zaklínadlo, ani smrt - stále to přichází, většinou v noci - nemůžu odejít - je to příšerné - ach Bože, Dane, kdybys jen vedel, jak je to příšerné..."

Když upadl do letargie, obložil jsem ho polštáři, aby mohl normálně usnout. Nezavolaal jsem lékaře, protože jsem vedel, jak by se vyjádřil o jeho duševním zdraví, a chtel jsem nechat působit přírodu, pokud to vůbec ještě bylo možné. O půlnoci se probudil a já jsem ho uložil nahore do postele, ale do rána byl pryč. Tichounce se vykradl z domu, a když jsem zatelefonoval jeho komorníkovi, sdělil mi, že je doma a neklidně přechází po knihovne.

Od té chvíle se Edwardova osobnost začala rychle rozkládat. Už mne nenavštěvoval, ale já jsem za ním denne chodil. Neustále vysedával v knihovne, hledel do prázdna a vypadal, jako by velice intenzivne naslouchal. Občas mluvil rozumne, ale vždycky o banálních záležitostech. Jakákoli zmínka o jeho nesházích, plánech do budoucna ci o Asenath ho neshmírne rozrušovala. Komorník mi řekl, že v noci mívá strašné záchvaty, při kterých by si mohl i ublížit.

Mel jsem dlouhý rozhovor s Edwardovým lékařem, bankérem a právníkem, a nakonec jsem doktora spolu s dvema jeho kolegy specialisty privedl, aby ho prohlédli. Hned první dotazy vyvolaly u Edwarda prudké a žalostné krece - a uzavřený vůz odvezl toho večera jeho ubohé zápasící telo do Arkhamského sanatoria. Prohlásili mne jeho opatrovníkem a já jsem ho dvakrát týdně navštěvoval - skoro jsem plakal, když jsem slyšel jeho ostré výkriky, bázlivý šepot a desivé, monotónní opakování vet jako: "Musel jsem to udelat - musel jsem to udelat - do-

stane me to - dostane me to - tam dole - tam dole ve tme... Maminko! Maminko! Dane!
Zachrante me, - zachrante me - "

Nikdo nevedel, je-li nadeje na uzdravení, ale já jsem se ze všech sil snažil pohlízet na vec optimisticky. Kdyby se z toho Edward dostal, musí mít domov; prestehoval jsem tedy jeho služebnictvo do sídla Derbyu, do kterého by se určite za normálních okolností vrátil. Nemohl jsem se rozhodnout, co udelat s crowninshieldským domem, vším jeho zařízením a sbírkami zcela nevysvetlitelných predmetu, a tak jsem dum zatím nechal nedotčený - a služebné Derbyových jsem nařídil, aby tam jednou týdně zašla, setrela prach v hlavních pokojích a topic aby v tech dnech zatopil.

Největší des se však dostavil před Hromnicemi - krutou ironií ohlášen zábleskem falešné naděje. Jednoho rána koncem ledna telefonovali ze sanatoria a oznámili, že Edwardovi se náhle vrátil rozum. Jeho souvislá pamet je prý těžce poškozena; je však jisté, že je přičetný. Samozřejmě tam bude muset nějakou dobu zůstat na pozorování, ale o výsledku není třeba pochybovat. Když všechno půjde dobře, za týden ho určitě propustí.

V záplavě radosti jsem přispěchal do sanatoria, ale když mne ošetrovatelka uvedla do Edwardova pokoje, zůstal jsem zmatene stát. Pacient vstal a se zdvořilým úsmevem mne přivítal podáním ruky; okamžitě jsem si uvedomil, že mám co do činění s onou podivně excitovanou osobností, jejíž povaha se tolik odlišovala od jeho vlastní - s onou aktivní osobností, která ve mne vzbuzovala nedefinovatelnou hrůzu a o které sám Edward jednou odpráhl, že to je neodbytná duše jeho ženy. Tentýž planoucí pohled, jako měla Asenath a starý Efraim, a tatáž pevně sevřená ústa; když promluvil, cítil jsem v jeho hlase tutéž zlověstnou, pronikavou ironii - hlubokou ironii, tak zavánějící skrytým zlem. Tohle byla ta osoba, která před pěti měsíci řídila v noci můj vůz - člověk, kterého jsem neviděl od oné krátké návštěvy, kdy zapomněl na dávný signál při zvonění a vzbudil ve mne neurčitý strach - a nyní mne naplňoval tímž nejasným pocitem rouhacského odcizení a nevýslovného kosmického hnusu.

Prátelsky hovořil o opatřeních týkajících se jeho propuštění - a já jsem nemohl udělat nic jiného než mu dát za pravdu, navzdory několika pozoruhodným mezerám v jeho vzpomín-

kách z poslední doby. Přesto jsem cítil, že se zde děje něco otravného, nevysvětlitelně špatného a nenormálního. Skrýval se v tom des, jež jsem nebyl s to obsáhnout. Byl to duševně zdravý člověk - ale byl to skutečně ten Edward Derby, kterého jsem znal? Pokud ne, kdo nebo co to tedy je - a kde je Edward? Má to být na svobodě, nebo pod zámkem - nebo by to mělo být vyhlazeno z povrchu Země? Ve všem, co ta stvůra rekla, byl náznak bezbřehého cynismu - její jakoby Asenathiny oči se zvláštním a záhadným způsobem vysmívaly slovom o "brzké svobodě, získané zvláště tuhou samovazbou"! Určitě jsem se choval velmi nepatřičně a byl jsem rád, když jsem měl návštěvu za sebou.

Po celý zbytek dne a den následující jsem si nad tím problémem lámal hlavu. Co se stalo? Cí duše to vlastně hledala téma cizíma, očima v Edwardově obličejí? Neměl jsem pomyslení na nic jiného než na tuhle mlhavou, strašlivou záhadu a vzdal jsem se všeho úsilí venovat se své obvyklé práci. Druhý den ráno volali ze sanatoria, že stav uzdraveného pacienta se nezmenil, a já jsem byl večer blízce nervovému zhroucení - což přiznávám, i když všichni kolem budou místopřísežně prohlašovat, že to později ovlivnilo moji představitivost. Nemám k tomu co dodat kromě toho, že mému vlastnímu šílenství nelze přičíst na vrub všechno, co se stalo.

VII

V noci - po onom druhém večeru - mne prepadla naprostá, absolutní hrůza a obtížila mého ducha černou svíravou panikou, kterou už nikdy nedokážu setrást. Zčalo to tak, že krátce před půlnocí zazvonil telefon. Byl jsem jediný, kdo byl vzhůru, a ospale jsem v knihovně zvedl sluchátko. Zdálo se, že na dráte nikdo není, a už jsem se chystal zavěsit a jít spát, když jsem na druhém konci linky zaslechl slabounký náznak zvuku. Snaží se někdo s velikými obtížemi hovořit? Poslouchal jsem a zdálo se mi, že slyším jakýsi mokvavý, bublavý zvuk - "glo... glo... glo"-, který připomínal neartikulované, nesrozumitelné části slov a slabik. Zvolal jsem: "Kdo je to?" Ale jedinou odpovědí bylo: "Glo - glo - glo - glo." Nenapadlo mne nic jiného, než že zvuk je mechanického původu; a protože jsem měl podezření, že te-

lefonní aparát je porouchaný, schopný přijímat, avšak nikoli vysílat, ještě jsem dodal: "Neslyším vás. Nejlépe udeláte, když zavěsíte a zavoláte na informace." Okamžitě jsem uslyšel, jak sluchátko na druhém konci zapadá do vidlice.

To bylo, jak říkám, kolem půlnoci. Při pozdějším pátrání vyšlo najevo, že hovor přišel ze starého crowninshieldského domu, ačkoli už uplynulo několik dní od chvíle, kdy tam naposled byla uklízečka. Naznačím pouze, co bylo v dome nalezeno - neporádek v odlehleém sklepním skladišti, necí stopy, špína, ve spechu vyházený šatník, záhadné šmouhy na telefonu, neobratně použité psací potřeby a všude kolem vtíravý, odporný zápach. Policisté, chudáci zabedení, mají své uhlazené mi-niteorie a stále ještě pátrají po onom podezřelém propuštěném služebnictvu, které v nastalém zmatku zmizelo ze scény. Hovorí o zvrhlé pomste za spáchané ciny, jež prý se týká také mne, neboť jsem byl Edwarduv nejlepší přítel a rádce.

Hlupáci! Cožpak si myslí, že ti primitivové mohli padelat ten rukopis? Cožpak si myslí, že mohli způsobit to, co přišlo později? Jsou snad slepí ke změnám v tele, jež patřilo Edwardovi? Pokud jde o mne, verím nyní všemu, co mi Edward Derby kdy řekl. Za hranicí života existují hruzy, o kterých nic netušíme, a jednou za čas je nešťastná lidská všetečnost privolá na dosah. Ef-raim - Asenath - ten dábel je privolal a ony zachvátily Edwarda, jako teď zachvacují mne.

Mohu si být jist, že jsem v bezpečí? Tyto síly prežívají tělesnou formu. Příští den - odpoledne, když jsem překonal šok a byl schopen chodit a souvisle mluvit - jsem šel do blázince a zastrelil ho, v zájmu Edwarda a všeho světa, ale copak si mohu být jist, dokud nebude zpopelnen? Nechávací si jeho tělo, aby na něm doktori mohli provádět nesmyslné pitvy - já však tvrdím, že musí být zpopelnen. Musí být zpopelnen - ten, jenž nebyl Edward Derby, když jsem ho zastrelil. Zblázním se, jestli to neudělají, protože já mohu být ten příští. Já však nemám slabou vůli - a nenechám si ji podkopat hruzami, vířícími všude kolem. Jeden život - Efraim, Asenath a Edward - kdo to bude teď? Já nechci být vyvlečen ze svého těla... nechci si vymenit duši s tou kulkami provrtanou mrtvolou v blázinci!

Pokusím se vyprávět o té poslední hruze souvisle. Vynechám to, co policie vytrvale ignorovala - historky o zakrslé, bizarní,

odporně páchnoucí věci, kterou potkali přinejmenším tři chodci těsně před druhou hodinou na High Street -, a nebudu se zmiňovat ani o povaze jednotlivých šlépěj na některých místech. Řeknu jen tolik, že právě okolo druhé hodiny mne probudilo zvonění a klepání na dveře - zvonek a klepátko se v jakémsi chabém zoufalství nejisté střídaly, a, v obou případech byla patrná snaha o starý Edwarduv signál - tři a dva údery.

V mé mysli, probuzené z hlubokého spánku, nastal zmatek. Derby u dveří - a pamatuje si starý kód! Ta nová osobnost si ho nepamatovala... že by byl Edward náhle zpět ve svém patricním stavu? Proc sem v takovém stresu přispěchal? Byl předčasne propuštěn, nebo utekl? Hodil jsem na sebe župan a hnal se po schodech dolů; pomyslel jsem si, že jeho návrat k vlastnímu já možná vyústil v zúřivost a násilí, takže odvolali jeho propuštění a dohnali ho k zoufalé honbě za svobodou. At se stalo cokoli, je to opět starý dobrý Edward a já mu pomohu!

Když jsem otevřel dveře do temnoty vroubené jilmy, téměř mne srazil k zemi prudký závan nesnesitelného puchu. Dusil jsem se hnusem a chvíli jsem jen steží rozeznával zakrslou hrbatou postavu na schodech. Zvonil a klepal Edward, ale kdo byla tato smrdutá, zakrslá

karikatura? Kam mohl Edward tak rychle zmizet? Zvonil ještě chvílku předtím, než jsem otevřel dveře.

Návštěvník měl na sobe jeden z Edwardových prevlecníků -jeho okraj se téměř dotýkal zeme a rukávy byly vyhrnuté, ale přesto zakrývaly ruce. Na hlavě měl hluboko naražený klobouk s klopenou střešou a obličej měl zakrytý černým hedvábným šálem. Nejiste jsem vykročil kupředu a vtom ze sebe postava vydala mokvavý zvuk, jaký jsem slyšel už v telefonu - "glo... glo..." -, a strčila mi pod nos velký, husté popsaný list papíru, napíchnutý na konci dlouhé tužky. Stále ještě jsem se trásl nevysvětlitelným, morbidním puchem, když jsem papír uchopil a pokusil se ho ve světle pootevřených dveří precíst.

Byl to Edwarduv rukopis, o tom není pochyb. Ale proč psal, když byl tak blízko, že zazvonil - a proč mel tak nemotorné, hrubé a roztresené písmo? V temném pološeru jsem nemohl rozluštit ani slovo, a tak jsem ustoupil zpět do predsíne; zakrslá postava se bezdecne vlekla za mnou, ale na prahu dveří se zastavila. Zápach tohoto zvláštního posla byl vskutku údesný a já jen doufal, díky bohu nikoli nadarmo, že se nevzbudí moje žena a nesetká se s ním.

Jakmile jsem ten list papíru začal číst, cítil jsem, jak mi pod-klesávají kolena, a zatmelo se mi před očima. Když jsem se probral, ležel jsem na podlaze a v rukou ztuhlých strachem jsem stále svíral ten prokletý list. Stálo v něm toto:

"Dane - běž do sanatoria a žab to. Zlikviduj to. Už to není Edward Derby. Dostala mne -je to Asenath - a je už tři a pul měsíce mrtvá. Lhal jsem, když jsem tvrdil, že odjela. Zabil jsem ji. Musel jsem. Stalo se to náhle, ale byli jsme sami a já jsem byl ve svém pravém tele. Roztrástil jsem jí hlavu svícnem. Byla by mne navždy dostala o Všech svatých.

Pohrbil jsem ji v zadním sklepním skladišti pod několika starými bednami a zahladil všechny stopy. Druhý den ráno sluhové něco tušili, ale sami byli zasvěceni do takových tajemství, že se neodvážili policii nic říct. Poslal jsem je pryč, ale buhví, co oni - a ostatní z té sekty - udelají.

Nejakou dobu jsem si myslel, že je všechno v pořádku, a pak jsem začal pocítovat cukání v mozku. Vedel jsem, co to je - na to nebylo možné zapomenout. Taková duše, jakou má ona - nebo Efraim - existuje zčásti sama o sobe a pretrvává po smrti tak dlouho, dokud se nerozpadne telo. Pomalu a jiste mne dostávala - nutila mne, abych si s ní vymenil telo - zmocnovala se mého tela a mne cpala do toho svého, pochovaného ve sklepe.

Vedel jsem, co přijde - proto jsem se zhroutil a musel jsem jít do blázince. Pak to přišlo - najednou jsem se dusil v temnote-v Asenathine hniující mrtvole tam dole ve sklepe pod bednami, kam jsem ji pochoval. A vedel jsem, že ona je zcela jiste v mém tele v sanatoriu - nastálo, protože již bylo po Všech svatých a obet zapůsobila i bez její přítomnosti - duševne zdravá a připravená odejít na svobodu jako hrozba svetu. Byl jsem zoufalý a navzdory všemu jsem se vydrápal ven.

Již příliš dlouho se rozkládám, než abych mohl mluvit- nebyl jsem schopn ani zatelefonovat -, ale stále ještě dokážu psát. Nejak se dám dohromady a sdělím ti tato poslední slova a varování. Zabij toho dábla, pokud si vážíš klidu a míru ve svete. Dohlédni, aby to zpopelnili. Jestli to neuděláš, bude to žít dál a dál, navždy, od tela k telu, a nemohu ti říct, co všechno

napáchá. Varuj se černé magie, Dane, je to dílo dáblovo. Sbohem - byl jsi skvelý přítel. Policii rekni cokoliv, cemu

bude verit- je mi hrozne líto, že jsem te do toho všeho zatáhl. Zanedlouho budu mít klid - tohle už nebude dlouho držet pohromade. Doufám, že to precteš. A zabij tu vec - zab ji.

Tvuj Ed"

Druhou polovinu listu jsem docetl až pozdeji, protože na konci třetího odstavce jsem omdlel. Omdlel jsem znovu, když jsem spatřil a v závanu teplého vzduchu ucítil tu vec, která zaneřádila práh. Posel se už nehýbal a nebyl při vědomí.

Komorník, otrlejší než já, neomdlel, když na tu vec ráno v hale narazil. Místo toho zatelefonoval na policii. Když dorazila, odnesli mne nahoru a uložili do postele, ale ta druhá hromada zůstala ležet tam, kde se v noci zhroutila. Muži si pritiskli k nosu kapesníky.

To, co nakonec našli pod Edwardovými prazvláštními šaty, byl většinou odporný rosol. Byly tam také kosti - a roztrášená lebka. Podle chrupu byla lebka s jistotou identifikována jako Asenathina.